

Üj.12: 963-8/I-1/2017.

**Vay Ádám Gimnázium, Mezőgazdasági Szakképző Iskola
és Kollégium**

**AZ ESZKÖZÖK ÉS FORRÁSOK ÉRTÉKELÉSI
SZABÁLYZATA**

Hatályos: 2017. október 16-tól

Jóváhagyta:

Gerják József
igazgató

2017.

BEVEZETÉS	2
I. ÁLTALÁNOS RÉSZ	3
I.1. Az értékelési szabályzat célja	3
I.2. A mérleg tételek értékelésének általános szabálya	3
I.3. Az értékelési szabályzathoz kapcsolódó fogalmak	4
I.4. Az értékelés általános szabályai	5
I.5. A minősítés és értékelés fogalma	6
I.6. Eszközök minősítésének szabályai	6
II. AZ ESZKÖZÖK ÉRTÉKELÉSÉRE VONATKOZÓ KÖZÖS SZABÁLYOK	8
II.1. Felújítás, karbantartás fogalma	8
II.2. Az eszközök bekerülési értékének tartalma	9
II.3. Nyilvántartási értékkel kapcsolatos szabályok	11
II. 4. Az előzetesen felszámított általános forgalmi adó és a bekerülési érték kapcsolata	11
II. 5. Az eszközök értékelésével kapcsolatban felmerülő további szabályok	11
II. 6. Értékcsökkenés elszámolása	14
II.6.1. Terv szerinti értékcsökkenés	14
II.6.2. Terven felüli értékcsökkenés	15
III. AZ EGYES ESZKÖZÖK ÉRTÉKELÉSÉNEK KÜLÖNÖS SZABÁLYAI	17
III. 1. Befektetett pénzügyi eszközök	17
III.1.1 Tartósan adott kölcsönök és hosszú lejáratú bankbetétek	17
III. 2. Üzemeltetésre, kezelésre átadott, koncesszióba, vagyonkezelésbe adott, illetve vagyonkezelésbe vett eszközök	18
III. 3. Készletek	18
III.3.1. A vásárolt új készletek bekerülési (beszerzési) értéke	18
III.3.2. A vásárolt új készletek könyvviteli mérlegben kimutatott értéke	18
III. 4. Követelések	18
III.5. Forgóeszközök között kimutatott forgatási célú értékpapír értékelése	22
III.6. Egyéb aktív pénzügyi elszámolások	22
III.7. Pénzeszközök	23
III.8. Külföldi pénzügyi értékre szóló eszközök és kötelezettségek értékelési szabályai	23
IV. FORRÁSOK ÉRTÉKELÉSÉNEK SZABÁLYAI	24
IV. 1. Nemzeti vagyon induláskori értéke	24
IV. 2. Nemzeti vagyon változása	25
IV. 3. Kötelezettségek	26
IV.5. Passzív pénzügyi elszámolások	27
IV.6. Az értékelési eljárásokat, módszereket alátámasztó bizonylatok köre	27
V. ZÁRÓ RENDELKEZÉS	27

BEVEZETÉS

Az Eszközök és Források Értékelési Szabályzatának (továbbiakban: szabályzat) elkészítésének célja, hogy a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (továbbiakban: Szt.), valamint az államháztartás számviteléről szóló 4/2013. (I. 11.) Kormányrendeletben (továbbiakban: Áhsz.) rögzített előírások alapján meghatározásra kerüljenek azok az értékelési elvek, módszerek, amelyekkel a Vay Ádám Gimnázium, Mezőgazdasági Szakképző Iskola és Kollégium (a továbbiakban: Intézmény) eszközeinek és forrásainak mérlegértékét megállapítja.

Az intézmény eszközeit és forrásait e szabályzatban foglaltak szerint kell minősíteni, az értékelési elvek szerint kell nyilvántartásba venni, és a mérlegben – eszközök és források leltározási, leltárkészítési és a feleslegessé vált vagyontárgyak hasznosítási és selejtezési szabályzatban leírtak szerint - leltározással, egyeztetéssel végrehajtott ellenőrzés után, e szabályzatban foglaltak szerint egyedileg értékelve kell szerepeltetni.

Az értékelésnél a vállalkozás folytatásának elvéből kell kiindulni, ha ennek az érvényesülését eltérő rendelkezés nem akadályozza, illetve ellentmondó körülmény, tényező nem áll fenn.

Az értékelési szabályzat a következő témákhoz kapcsolódóan tartalmaz előírásokat:

- A mérlegben szereplő eszközök értékelésének általános szabályához;
- Az eszközök bekerülési értékének tartalmához;
- Térítésmentesen átvett eszközök, ajándékként, hagyatékként kapott eszközök, a többletként fellelt eszközök, valamint a követelések fejében átvett eszközök értékeléséhez;
- Az egyes eszközök értékeléséhez;
- Az egyes források értékeléséhez.

Az Intézmény a szabályzat összeállítása során figyelemmel volt a Számviteli Politika előírásaira, valamint a következetesség, a lényegesség és a világosság elvére is.

Az Új Áhsz. előírásai alapján a mérlegben kimutatott eszközöket és forrásokat értékelni kell, mely értékelés a mérlegtételek valódiságát biztosítja.

Az Intézmény mérleg-összeállításának, illetve ezáltal a mérlegtételek értékelésének alapja is:

- **az Intézmény nyilvántartásaiban szereplő eszközök és források értéke, valamint az azokban bekövetkező változások alapján készített feladatok, melyek tartalmáért és megalapozottságáért az adott feladást készítő a felelős.**

Az előzőekben ismertetettek alapján a mérlegtételek értékelésének alapját képezik ezáltal:

- Az Intézmény jelen szabályzatában előírtak alapján a saját maga által kezelt és nyilvántartott eszközök és források értékeléseinek bizonylatai – e szabályzatban meghatározott módon – elvégzett értékelésekről készített feladatok, amelynek tartalmáért és megalapozottságáért az adott feladást készítő a felelős.

Az Intézmény az eszközeit és forrásait:

- a szabályzatban foglaltak szerint minősíti,
- az itt leírt értékelési elvek szerint veszi fel a nyilvántartásokba,

- a mérlegben a – Leltározási-, Leltárkészítési és Selejtezési Szabályzatban leírtak szerint – leltározással, egyeztetéssel végrehajtott ellenőrzés után, a szabályzatban foglaltak szerint egyedi értékelés után szerepelteti. Csoportos értékelés csak az e szabályzatban foglaltak szerint lehetséges.

A szabályzat, illetve ezzel együtt az értékelési elvek, módszerek csak akkor változtathatóak meg, ha a változtatást előidéző tényezők tartósan – legalább egy éven túl – jelentkeznek, és emiatt a változás állandónak, tartósnak minősül. Ez esetben a változtatást előidéző tényezőket és számszerűsített hatásukat a kiegészítő mellékletben részletezni kell.

A jelen szabályzat főbb irányainak meghatározásáért az Intézmény igazgatója, a szabályzat elkészítéséért, és aktualizálásáért az Intézmény gazdasági vezetője a felelős. A szabályzatban foglaltak maradéktalan végrehajtásáért az Intézmény gazdasági vezetője a felelős.

Módosításra akkor van szükség, illetve lehetőség, ha azt a törvényi, illetve az államháztartási számvetési kormányrendeleti előírások megváltoztatnak, vagy a korábbi szabályzathoz képest olyan lényegi változás következik be, amely a változtatást szükségessé teszi. Az Szt. 14. § (11) bekezdése alapján a változtatások hatályba lépését követő 90. napon belül kell végrehajtani.

I. ÁLTALÁNOS RÉSZ

I.1. Az értékelési szabályzat célja

Az eszközök és kötelezettségek értékelésére vonatkozó döntéseket, valamint azok gyakorlati végrehajtását szolgáló értékelési módokat és eljárásokat az értékelési szabályzatban kell összefoglalni. Ennek megfelelően az értékelési szabályzat főbb céljai a következők:

- egyértelműen rögzítésre kerüljenek – a Vay Ádám Gimnázium, Mezőgazdasági Szakképző Iskola és Kollégium sajátosságainak figyelembevételével – azon eszközei és kötelezettségei értékelési gyakorlata, amelyek esetében az Szt. és az Áhsz. felhatalmazása alapján a költségvetési szerv számvetési politikai döntésén alapul az értékelés;
- az értékelési módszereknek minden szervezeti egység minden érintett gazdasági szakember számára az Intézményen belül egyértelműnek kell lennie;
- tájékoztatás nyújtása a belső, illetve a külső ellenőrzés számára az Intézmény könyvvezetési és beszámoló készítési kötelezettsége során követett értékelési gyakorlatról.
- Az értékelési szabályzat hatálya: Az Intézmény valamennyi szervezeti egységére kiterjed.

I.2. A mérlegtételek értékelésének általános szabálya

Az értékelési szabályzat elkészítése során a következő alapelvek lettek figyelembe véve:

- **a teljesség:** az éves elemi költségvetési beszámoló az eszközök, és források lehető legpontosabb állományát tartalmazza,
- **a következetesség:** az elemi költségvetési beszámoló tartalma és formája, valamint az azt alátámasztó könyvvezetés tekintetében az állandóságot és az összehasonlíthatóságot biztosítani kell,
- **a lényegesség:** a beszámoló szempontjából minden olyan információ lényegesnek minősül, amelynek elhagyása vagy téves bemutatása az ésszerűség határain belül befolyásolja a beszámoló adatait felhasználók döntését,

- a **világosság**: a könyvvezetést és az elemi költségvetési beszámolót áttekinthető, érthető, az Áhsz-nek megfelelően rendezett formában kell elkészíteni a számviteli alapelvekben foglaltakat.

I.3. Az értékelési szabályzathoz kapcsolódó fogalmak

4

- **Értékelés**: az eszközök és a források
= könyvviteli nyilvántartásba vételhez alkalmazott értékének és
= az éves beszámoló mérlegbe kerülő értékének meghatározását jelenti.
- **Minősítés**: döntés az adott eszköz, befektetett eszközök, illetve forgóeszközök, azon belül az egyes eszközcsoportok közé való besorolásáról, valamint a kötelezettségeknek a hosszú- vagy rövid lejáratúvá való elkülönítéséről.
- **Felújítás**: az elhasználódott tárgyi eszköz eredeti állaga (kapacitása, pontossága) helyreállítását szolgáló időszakonként visszatérő olyan tevékenység, amely mindenképpen azzal jár, hogy az adott eszköz élettartama megnövekszik, eredeti műszaki állapota, teljesítőképessége megközelítően vagy teljesen visszaáll, az előállított termékek minősége vagy az adott eszköz használata jelentősen javul és így a felújítás pótlólagos ráfordításából a jövőben gazdasági előnyök származnak.
Felújítás és korszerűsítés is, ha az a korszerű technika alkalmazásával a tárgyi eszköz egyes része az eredetitől eltér, megoldásával vagy kicserélésével a tárgyi eszköz üzembiztonságát, teljesítőképességét, használhatóságát vagy gazdaságosságát növeli.
A tárgyi eszközt akkor kell felújítani, amikor folyamatosan, rendszeresen elvégzett karbantartás mellett a tárgyi eszköz oly mértékben elhasználódott (szerkezeti elemei elöregedtek), amely elhasználódottság már a rendeltetésszerű használatot veszélyezteti.
Nem felújítás az elmaradt és felhalmozódó karbantartás egy időben való elvégzése, függetlenül a kiadások nagyságától.
- **Karbantartás**: a használatban lévő tárgyi eszköz folyamatos, zavartalan, biztonságos üzemeltetését szolgáló javítási, karbantartási tevékenység, ideértve a tervszerű megelőző karbantartást, a hosszabb időszakonként, de rendszeresen visszatérő nagyjavítást, és mindazon javítási, karbantartási tevékenységet, amelyet a rendeltetésszerű használat érdekében el kell végezni, amely a folyamatos elhasználódás rendszeres helyreállítását eredményezi.
- **Bekerülési érték**: az a ráfordítás, amely az eszköz megszerzése, létesítése, üzembe helyezése érdekében az üzembe helyezésig a raktárba történt beszállításig felmerült, az eszközhöz egyedileg hozzákapcsolható. A bekerülési érték tehát az engedményekkel csökkentett, felárakkal növelt vételárat, a szállítási és rakodási, alapozási, szerelési, üzembe helyezési, a beszerzéssel kapcsolatos közvetítői kiadásokat, a bizományi díjat, a beszerzéshez kapcsolódó adókat (jövedéki adót) és a vámterhet (vámot, vámpótlékot, vámkezelési díjat) foglalja magában.
- **Vételár, eladási ár**: a termékek, szolgáltatások beszerzése, értékesítése után fizetett, kapott, felárral növelt, engedményekkel csökkentett, általános forgalmi adót nem tartalmazó ellenérték (Áhsz. 1. § 7.). A belföldi szállítónak a megrendelés szerinti termék szállításáért, illetve a szolgáltatás nyújtásáért számlázott és a szerv által elfogadott és kiegyenlített – előzőek szerinti – forintérték.

I.4. Az értékelés általános szabályai

Az eszközök és források értékelésének szabályzatában rögzíteni kell (Áhsz. 50. § (2))

- a) a követelések értékelésének elveit, szempontjait,
- b) követeléstípusonként a kis összegű követelések év végi meghatározásának elveit, dokumentálásának szabályait,
- c) az egyszerűsített értékelési eljárás alá vont követelések besorolásának elveit, dokumentálásának szabályait, és
- d) a tulajdonosnak – az állami vagyon esetén a törvényben kijelölt tulajdonosi joggyakorló szervezetnek – a vagyonkezelésbe adott eszközök vagyonértékelése során alkalmazott értékelési eljárás elveit, módszerét, dokumentálásának szabályait, felelőseit.

Az eszközök és források értékelésénél a Számviteli politikában rögzített vállalkozás folytatás elve, az egyedi értékelés, a valódiság és az óvatosság elvét kell alapul venni.

A mérlegtételek értékelésének általános szabályaira az Szt. 46. §-át kell alkalmazni.

- Az egyidejűleg beszerzett, azonos beszerzési árhoz tartozó, azonos paraméterekkel rendelkező, egyidejűleg használatba vett tárgyi eszközöket, értékpapírokat, készleteket csoportosan is nyilván lehet tartani. A csoportosan nyilvántartott eszközök esetén az értékelést külön-külön, csoportonként kell elvégezni. A csoportos értékelést addig lehet alkalmazni, amíg az egyedi eszköz nyilvántartási értékében elkülönült változás nem következik be.
- A külföldi pénzürtékre szóló eszköz, kötelezettség (kötelezettségvállalás, más fizetési kötelezettség) forintértékének meghatározásakor a valutát, devizát a Magyar Nemzeti Bank által közzétett, hivatalos devizaárfolyamon kell forintra átszámítani.
- Ha Magyar Nemzeti Bank által nem jegyzett és nem konvertibilis valutát, ilyen valutára szóló eszközöket és kötelezettségeket (kötelezettségvállalásokat, más fizetési kötelezettségeket) kell forintra átszámítani, az átszámítást az Szt. 60. § (5) bekezdése szerinti módon kell elvégezni.

A mérlegben az immateriális javakat, tárgyi eszközöket a bekerülési értéken kell kimutatni, csökkentve az elszámolt terv szerinti és terven felüli értékcsökkenéssel, növelve a terven felüli értékcsökkenés visszaírt összegével. Az értékhelyesbítést külön kell kimutatni az eszközök értékhelyesbítésének forrásával azonos összegben.

A mérlegben a koncesszióba, vagyonkezelésbe adott eszközöket a bekerülési értéken kell kimutatni, elkülönítve azok értékcsökkenését, értékvesztését és értékhelyesbítését. A koncesszióba, vagyonkezelésbe adott eszközök után a terven felüli értékcsökkenést a koncesszió jogosultja, a vagyonkezelő adatszolgáltatása alapján kell megállapítani.

A mérlegben a részesedéseket, tartós hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokat a bekerülési értéken kell kimutatni, csökkentve az elszámolt értékvesztéssel, növelve az értékvesztés visszaírt összegével. Az értékhelyesbítést külön kell kimutatni az eszközök értékhelyesbítésének forrásával azonos összegben.

A mérlegben az értékpapírok között kimutatott hitelviszonyt megtestesítő értékpapírt a bekerülési értéken lehet kimutatni mindaddig, amíg a kibocsátó a lejáratkor, a beváltáskor várhatóan a névértéket és a felhalmozott kamatot megfizeti.

A mérlegben a vásárolt készleteket a mérleg fordulónapján használatba nem vett vásárolt készletek bekerülési értékén kell kimutatni, csökkentve a már elszámolt értékvesztéssel, növelve az értékvesztés visszaírt összegével.

A mérlegben a befejezetlen termelést, félkész termékeket, késztermékeket, növedék-, hízó és egyéb állatokat a bekerülési értéken kell kimutatni, csökkentve az elszámolt értékvesztéssel, növelve az értékvesztés visszaírt összegével.

A mérlegben a pénzeszközöket a mérleg fordulónapján a pénztárban lévő, a fizetési számlához kapcsolódó számlakivonatban szereplő értéken kell kimutatni, csökkentve az elszámolt értékvesztéssel, növelve az értékvesztés visszaírt összegével.

A mérlegben a követeléseket a bekerülési értéken kell kimutatni, csökkentve az elszámolt értékvesztéssel, növelve az értékvesztés visszaírt összegével.

A mérlegben az aktív időbeli elhatárolásokat és a forrásokat a könyv szerinti értéken kell kimutatni.

A külföldi pénzürtékre szóló részesedések, értékpapírok, a valutapénztárban lévő valutakészlet, a devizaszámlán lévő deviza, valamint a követelések és kötelezettségek – egyezően a költségvetési számvitelben meghatározott értékkel – mérlegben szereplő értékét a mérleg fordulónapjára vonatkozó, a 20. § (3) és (4) bekezdése szerinti devizaárfolyamon átszámított forintértéken kell meghatározni.

Az előző évi mérlegkészítésnél alkalmazott értékelési elvek csak akkor változtathatóak meg, ha a változást előidéző tényezők tartósan – legalább egy éven túl – jelentkeznek, és emiatt a változások állandónak, tartósnak minősülnek. Ebben az esetben a változást előidéző tényezőket és számszerűsített hatásukat a kiegészítő mellékletben részletezni kell.

Az eszközöket és kötelezettségeket leltározással, egyeztetéssel ellenőrizni és egyedileg értékelni kell, kivéve, ha a Számviteli politikában rögzített esetekben a csoportos értékelés megengedhető.

Az egyes mérlegtételek értékelése során figyelembe kell venni minden olyan értékvesztést, amely a mérleg fordulónapján meglévő eszközöket érinti, a mérlegkészítés napjáig bekövetkezett és ismertté vált.

I.5. A minősítés és értékelés fogalma

Minősítés: döntés az adott eszköz, befektetett eszközök illetve a forgóeszközök, azon belül az egyes eszközcsoportok közé való besorolásáról, továbbá a kötelezettségeknek a mérleg hosszú- vagy rövidlejáratú kötelezettségek közé való elhelyezéséről.

Értékelés: az eszközök és kötelezettségek könyvviteli nyilvántartásba vételekor alkalmazott értékének és az éves beszámoló mérlegében szerepeltetendő értékének a meghatározását jelenti.

I.6. Eszközök minősítésének szabályai

Az eszközök, befektetett eszközzé vagy forgóeszközzé történő minősítését kizárólag az eszköz használhatósága, rendeltetése, továbbá a tervezett használati idő alapján kell meghatározni. Az egy éven túl használatos eszközöket a befektetett, az egy évnél rövidebb ideig használandó eszközöket pedig a forgóeszközök közé kell besorolni.

Amennyiben az eszközök használata, rendeltetése a besorolást követően megváltozik, mert az eszköz a tevékenységet, a működést tartósan már nem szolgálja vagy fordítva, akkor azok besorolását meg kell változtatni; a befektetett eszközt át kell sorolni a forgóeszközök közé vagy fordítva.

Immateriális javak minősítése

Immateriális javak közé csak a tartós, egy évnél hosszabb feladatellátást szolgáló nem materiális eszközöket kell felvenni értékhatárra való tekintet nélkül. Tartalmában módosult fogalom a **kisértékű immateriális javak**, tárgyi eszközök fogalma, mely mind az egyedi értéket, mind az elszámolás módját illetően változott.

„Kisértékű immateriális javak, tárgyi eszközök: a kettőszázezer forint egyedi értéket nem meghaladó bekerülési értékű vagyoni értékű jogok, szellemi termékek, tárgyi eszközök.”

A változást nem csak az egyedi bekerülési érték növekedése jelenti, hanem a számviteli elszámolására vonatkozó szabály is. A kisértékű immateriális javak és tárgyi eszközök beszerzésével kapcsolatos kiadásokat nem a dologi kiadások között, hanem a beruházási kiadások között kell elszámolni. A kisértékű immateriális javak bekerülési értékét a beszerzéskor, a kisértékű tárgyi eszközök bekerülési értékét pedig az üzembe helyezéskor, használatbavételkor egy összegben terv szerinti értékcsökkenésként kell elszámolni. A 200 ezer forint egyedi bekerülési érték alatti vagyoni értékű jogokat és szellemi termékeket a beszerzéskor kisértékű szellemi terméknek kell elszámolni, amelyeket csak analitikusan tart nyilván az Intézmény. A 200 ezer forintos értékhatár valamennyi aktiválandó kiadással együtt értendő.

A mérlegben az immateriális javakat, tárgyi eszközöket a bekerülési értéken kell kimutatni, csökkentve az elszámolt terv szerinti és terven felüli értékcsökkenéssel, növelve a terven felüli értékcsökkenés visszaírt összegével. Az értékhelyesbítést külön kell kimutatni az eszközök értékhelyesbítésének forrásával azonos összegben (Áhsz. 21. §).

A nyilvántartásba vétel bekerülési (beszerzési áron vagy előállítási önköltségen) érteken történik, míg a mérlegben az immateriális javakat nettó értékekben kell kimutatni.

Az új államháztartási számviteli szabályok szerint a vételárban lévő, le nem vonható előzetesen felszámított általános forgalmi adó nem része a bekerülési értéknek.

Vagyoni értékű jogok értékelése:

A megszerzéskor fizetett összeg (beszerzési ár), levonva az elszámolt értékcsökkenést.

Szellemi termékek értékelése:

- a fizetett, a Szt-ben meghatározott tartalmú ellenérték,
- a saját készítésű és állományba vett, forgalomképes termék közvetlen önköltsége (előállítási költsége), mindkét esetben levonva az elszámolt értékcsökkenés.

Az Intézmény a kisértékű (200 e Ft egyedi beszerzési érték alatti) vagyoni értékű jog, szellemi termék bekerülési értékét a beszerzéskor egy összegben terv szerinti értékcsökkenésként leírja.

Tárgyi eszközök és a vásárolt készletek minősítése

Tárgyi eszközzé az egy évnél hosszabb ideig használható és használatra tervezett eszközöket egyedileg kell minősíteni. A 200 ezer forint egyedi bekerülési érték alatti tárgyi eszközöket üzembe helyezéskor, használatbavételkor beruházási kiadásként kell elszámolni. A költségvetési év végéig használatba nem vett kis értékű tárgyi eszközöket a mérlegben a beruházások között kell kimutatni. A 200 ezer forintos értékhatár valamennyi aktiválandó kiadással együtt értendő, pl. szállítási költség, stb. Az előzetesen felszámított általános forgalmi adó nem része a bekerülési értéknek. (Áht 1. § 7. – vételár, eladási ár: a termékek, szolgáltatások beszerzése, értékesítése után fizetett, kapott, felárral növelt, engedményekkel csökkentett, általános forgalmi adót nem tartalmazó ellenérték.)

Azokat az eszközöket, amelyek több, külön-külön nem működtethető, de egymással cserélhető, össze nem épített darabból állnak, egyedileg kell forgóeszközzé vagy tárgyi eszközzé (kisértékű tárgyi eszközzé) minősíteni.

Azokat a tárgyasult eszközöket, amelyek a tevékenységet egy évnél rövidebb ideig szolgálják, beszerzéskor a dologi kiadások között, készletbeszerzésként számoljuk el. A mérlegben csak a raktári új készletek értéke szerepelhet.

Az immateriális javak és tárgyi eszközök állománynövekedését követően az eszközt az Intézmény

üzembe helyezi. Ezen üzembe helyezés dokumentuma az Üzembe helyezési jegyzőkönyv, vagy az Üzembe helyezési okmány.

Az Intézmény által beszerzett, üzembe helyezett immateriális javak és tárgyi eszközök állományba vételének, illetve az üzembe helyezést követően az értékcsökkenés elszámolásának nem feltétele az, hogy az adott eszköz beszerzéséről a beruházási szállító által kiállított és megküldött számlát akár részben, akár egészben az Intézmény kiegyenlítse. Az állományba vétel feltétele az, hogy az adott eszközt rendeltetésszerűen használatba vegyék, üzembe helyezzék.

Befektetett pénzügyi eszközök minősítése

A befektetett pénzügyi eszközök esetében a minősítést minden esetben a befektetési cél – tartós vagy nem tartós – határozza meg.

A követelés fejében átvett eszközök minősítése

A követelés fejében átvett eszközök minősítésére is az előzőekben leírt szabályok vonatkoznak. Amennyiben az Intézmény követelés fejében eszközt – beleértve az ingatlanokat is – vesz át, a minősítés az arra jogosult vezető döntésétől függően:

- ha valamely tevékenységhez tartósan használatra kerül, a befektetett eszközök,
- ha egy éven belüli használatra vagy értékesítésre kerül, a forgóeszközök közé kell felvenni.

Felelősség a minősítés végrehajtásáért

Az Intézmény gazdasági vezetője és a gazdasági ügyintézők felelősek a minősítés végrehajtásáért.

Az eszközök tárgyi eszközök vagy forgóeszközök közé történő besorolását a pénzügyi forrás meghatározásával egyidejűleg kell végrehajtani.

II. AZ ESZKÖZÖK ÉRTÉKELÉSÉRE VONATKOZÓ KÖZÖS SZABÁLYOK

II. 1. Felújítás, karbantartás fogalma

Az Szt. előírásainak megfelelően a tárgyi eszközök esetében külön kell minősíteni a felújítási és karbantartási kiadásokat. A minősítés elvégzése kötelező, mivel kihatással van a tárgyi eszközök értékére és értékcsökkenésére.

A Számviteli törvény alkalmazásában:

- **Felújítás:** az elhasználdott tárgyi eszköz eredeti állaga (kapacitása, pontossága) helyreállítását szolgáló időszakonként visszatérő olyan tevékenység, amely mindenképpen azzal jár, hogy az adott eszköz élettartama megnövekszik, eredeti műszaki állapota, teljesítőképessége megközelítően vagy teljesen visszaáll, az előállított termékek minősége vagy az adott eszköz használata jelentősen javul és így a felújítás pótlólagos ráfordításából a jövőben gazdasági előnyök származnak. Felújítás és korszerűsítés is, ha az a korszerű

technika alkalmazásával a tárgyi eszköz egyes része az eredetitől eltér, megoldásával vagy kicserélésével a tárgyi eszköz üzembiztonságát, teljesítőképességét, használhatóságát vagy gazdaságosságát növeli.

A tárgyi eszközt akkor kell felújítani, amikor folyamatosan, rendszeresen elvégzett karbantartás mellett a tárgyi eszköz oly mértékben elhasználódott (szerkezeti elemei előregedtek), amely elhasználódottság már a rendeltetésszerű használatot veszélyezteti.

Nem felújítás az elmaradt és felhalmozódó karbantartás egyidőben való elvégzése, függetlenül a kiadások nagyságától.

- **Karbantartás:** a használatban lévő tárgyi eszköz folyamatos, zavartalan, biztonságos üzemeltetését szolgáló javítási, karbantartási tevékenység, ideértve a tervszerű megelőző karbantartást, a hosszabb időszakoként, de rendszeresen visszatérő nagyjavítást, és mindazon javítási, karbantartási tevékenységet, amelyet a rendeltetésszerű használat érdekében el kell végezni, amely a folyamatos elhasználódás rendszeres helyreállítását eredményezi.

II.2. Az eszközök bekerülési értékének tartalma

Az eszközök nyilvántartásba vétele bekerülési (beszerzési, előállítási) értéken történik. A számvitelről szóló 2000. évi C. törvény és az 4/2013. (I. 11.) Korm. rendelet az államháztartás számviteléről vonatkozó rendelkezéseit figyelembe véve az eszköz bekerülési (beszerzési) értéke:

Az eszköz bekerülési (beszerzési, előállítási) értéke az eszköz megszerzése, létesítése, üzembe helyezése érdekében az üzembe helyezésig, a raktárba történő beszállításig felmerült, az eszközhöz egyedileg hozzákapcsolható tételek együttes összege.

A bekerülési érték meghatározásával kapcsolatos szabályok:

- **Bekerülési érték:** az a ráfordítás, amely az eszköz megszerzése, létesítése, üzembe helyezése érdekében az üzembe helyezésig a raktárba történt beszállításig felmerült, az eszközhöz egyedileg hozzákapcsolható, továbbá az eszközre (termékre) megfelelő mutatók, jellemzők segítségével elszámolható együttesen közvetlen önköltség. A bekerülési érték tehát az engedményekkel csökkentett, felárakkal növelt vételárat, a szállítási és rakodási, alapozási, szerelési, üzembe helyezési, a beszerzéssel kapcsolatos közvetítői kiadásokat, a bizományi díjat, a beszerzéshez kapcsolódó adókat (a beszerzéskor fizetett fogyasztási adót, jövedéki adót) és a vámterhet (vámot, vámpótlékot, vámkezelési díjat) foglalja magában.
- **A bekerülési értéknek nem része:**
 - az általános forgalmi adó, azaz a levonható előzetesen felszámított adó, továbbá az általános forgalmi adóról szóló törvény szerinti ellenérték arányában megosztott előzetesen felszámított általános forgalmi adó le nem vonható hányada sem,
 - a tárgyi eszköz folyamatos, zavartalan, biztonságos üzemeltetését szolgáló javítási, karbantartási munka.
- Értékesítési költségeket és az előállítással közvetlen kapcsolatba nem hozható igazgatási és egyéb általános költségeket a közvetlen önköltség nem tartalmazhat.
- **Az eszköz bekerülési (előállítási) értékének részét képezik azok a költségek,** amelyek
 - az eszköz (termék) előállítása, üzembe helyezése, bővítése, rendeltetésének megváltoztatása, átalakítása, eredeti állagának helyreállítása során közvetlenül felmerültek,

- az előállítással bizonyíthatóan szoros kapcsolatban voltak, továbbá
- az eszközre (termékre) megfelelő mutatók, jellemzők segítségével elszámolhatók (együttesen: közvetlen önköltség).
- **Az elvégzett, a nyújtott, a teljesített szolgáltatás bekerülési (előállítási) értékének részét azok a költségek képezik, amelyek**
 - a szolgáltatás végzése, nyújtása, teljesítése során közvetlenül felmerültek,
 - a szolgáltatás végzésével, nyújtásával, teljesítésével szoros kapcsolatban voltak, továbbá
 - a szolgáltatásra megfelelő mutatók, jellemzők segítségével elszámolhatók (együttesen: közvetlen önköltség).
- **Vételár, eladási ár:** a termékek, szolgáltatások beszerzése, értékesítése után fizetett, kapott, felárral növelt, engedményekkel csökkentett, általános forgalmi adót nem tartalmazó ellenérték (Áhsz. 1. § 7.). A belföldi szállítónak a megrendelés szerinti termék szállításáért, illetve a szolgáltatás nyújtásáért számlázott és a szerv által elfogadott és kiegyenlített – előzőek szerinti – forintérték.
- **Szállítási és rakodási költségek:** hozzárendelhető a szállítási és rakodási költség a bekerülési értékhez, ha az egy adott eszköz beszerzése során merült fel. Amennyiben több eszközfeleség beszállítása történik egyszerre, akkor a szállítási és rakodási költséget a dologi kiadások között kell kimutatni. Ebben az esetben a szállítási költség nem képezi a bekerülési érték részét.
- **Alapozási, szerelési költségek:** e tétel alatt a tárgyi eszköz üzembe helyezéséhez, rendeltetésszerű használatba vételéhez nélkülözhetetlen alapozási és szerelési munkák költségeit kell érteni. Ezek általában építőipari (esetenként ipari) szolgáltatások számlázott díjai, amelyek a lealapozott, beszerelt tárgyi eszköz bruttó értékét növelik. Itt az egyedi tárgyi eszközhöz való hozzárendelés egyértelmű.
- **Beszerzéshez kapcsolódó adók, vámköltségek:** A beszerzéshez kapcsolódó Áfa nem része a bekerülési értéknek.
A vámköltség a vámot, a vámpótlékot és a vámkezelési díjat foglalja magában. A kiszabott vámot a vámhatóság írásbeli határozatban közli. A vámösszeg ezen határozat alapján az eszközhöz hozzárendelhető, a vámösszeget a vám megfizetésekor kell elszámolni.

A bekerülési (beszerzési) érték részét képezi továbbá az eszközök beszerzéséhez szorosan kapcsolódó:

- illeték [vagyonyszerzés (ajándék, öröklés, adásvétel, csere után járó) illetéke],
- a jogszabályon alapuló hatósági igazgatási, szolgáltatási díj,
- egyéb hatósági igazgatási, szolgáltatási eljárási díj (környezetvédelmi termékdíj, szakértői díj),
- a vásárolt vételi opció díja,
- az eszköz beszerzéséhez, előállításához közvetlenül kapcsolódóan igénybe vett hitel, kölcsön,
- a beruházáshoz, a vagyoni értékű joghoz közvetlenül kapcsolódó devizahitel – az eszköz üzembe helyezéséig terjedő időszakra elszámolt (időszakot terhelő) – biztosítási díja,
- a beruházás tervezés, a beruházás előkészítés, a beruházás lebonyolítás, az új technológia elsajátítás (a betanítás) díjai, közvetlen költségei.

II.3. Nyilvántartási értékkel kapcsolatos szabályok

A raktári készletek bekerülési értéke minden esetben az adott eszköz/készlet számla szerinti nettó (általános forgalmi adó nélküli) értéke.

A raktári készletek felhasználása mérlegelt árazás (átlagár) alkalmazásával történik.

A készletek nyilvántartási módját egy gazdasági éven belül nem lehet megváltoztatni. Az alkalmazott nyilvántartási eljárást és a hozzákapcsolódó nyilvántartási értéket mindig év elején lehet megváltoztatni. A változtatást és ennek számszerű kihatásait a kiegészítő melléklet szöveges részében be kell mutatni.

II. 4. Az előzetesen felszámított általános forgalmi adó és a bekerülési érték kapcsolata

A vételárnak nem része az előzetesen felszámított általános forgalmi adó. Ami korábban a bekerülési értékbe tartozott, mint le nem vonható Áfa, azt az Áhsz. az egyéb ráfordításokba rendeli könyvelni.

II. 5. Az eszközök értékelésével kapcsolatban felmerülő további szabályok

Az év végi piaci értéken való értékeléssel az Intézmény nem él, mert a számviteli politikájában úgy döntött, hogy az immateriális javakat és a tárgyi eszközöket a régi Áhsz. 30. § (2)-(6) bekezdésében előírt leírási kulcsok alapján számított teljes időtartam alatt használni fogja, így mindaddig, amíg e döntését meg nem változtatja, ezen eszközök tekintetében a terven felüli értékcsökkenés elszámolásánál az Szt. 53. § (1) bekezdésének a) pontjában foglaltakat az eszközök év végi értékelése során nem kell alkalmaznia.

A **térítésmentesen (visszaadási kötelezettség nélkül) átvett eszközöket** – ideértve a forgalomképes immateriális javakat is – a könyvviteli mérlegbe az átadó által közölt nyilvántartási értéken, legfeljebb azok piaci értékén kell felvenni.

Az átadó nyilvántartási értékének a bruttó érték és az elszámolt értékcsökkenés különbözetét kell tekinteni.

Amennyiben az átadó által közölt érték bizonyíthatóan magasabb, mint az eszköz használati fokának megfelelő ismert forgalmi, piaci érték, az eszközt piaci értéken kell nyilvántartásba venni.

Amennyiben az eszköz térítés nélküli átadás-átvétele azonos felügyeleti szerv alá tartozó államháztartási szervezetek között történik, az átvevő szervezetnek az adott eszközt az átadó által közölt – az átadó könyveiben szereplő – bruttó értéken kell nyilvántartásba venni. Ezzel egyidejűleg az átvevőnek az eszköz átadás időpontjáig – az átadónál időarányosan – elszámolt értékcsökkenés összegét is nyilvántartásba kell venni.

Az előzőek értelmében tehát, amennyiben az átadás év közben történik, és az átadott eszköz értékcsökkenési leírását az átadó az átadás időpontjáig időarányosan elszámolta, csak az átvétel napjától számított időarányos értékcsökkenési leírást kell elszámolni.

A térítésmentes **(társadalmi) munkával létrehozott eszközök, továbbá az ajándékként, hagyatékként kapott eszköz, valamint a többletként fellelt eszköz** esetében a beszerzési érték az eszköznek az állományba vétel időpontja szerinti forgalmi, piaci értéke.

A **követelések fejében átvett eszközöket**, ha jogszabály, szerződés, megállapodás eltérően nem rendelkezik, akkor a kiváltott követelések összegével azonos összegben kell értékelni.

Azokban az esetekben, amikor az értékelés forgalmi, piaci értéken történik, **a forgalmi, piaci érték:**

- **Új eszközöknél** az azonos vagy hasonló rendeltetésű, használati értékű, minőségű és árfekvésű eszköz katalógusokban, árlistákban szereplő, illetve bolti ára.
Amennyiben jelentős eltérés tapasztalható az egyes forgalmazók által alkalmazott árak között, ezek átlagát kell forgalmi értéknek tekinteni. Előzőek hiányában forgalmi érték a jogosítvánnyal rendelkező vagyoneértékelő által meghatározott érték, ha az eszköz egyedi értéke, vagy mennyisége jelentős nagyságrendű. Jelentős a nagyságrend, ha az eszköz egyedi értéke vagy az eszközök összértéke várhatóan eléri a 200 000 Ft-ot. Ezen értékhatár alatt forgalmi érték a becsült érték.
- **Használt eszközöknél** a használtcikk kereskedők által alkalmazott eladási ár, ennek hiányában a vagyoneértékelő által meghatározott vagy a becsült érték, az új eszközöknél említett feltételekkel.

A térítésmentesen átvett hitelviszonyt megtestesítő értékpapírokat piaci, forgalmi értéken kell felvenni a mérlegbe.

Amennyiben az eszköz üzembe helyezése megtörtént, de a számla, a megfelelő bizonylat nem érkezett meg, a fizetendő összeget az illetékes adóhatóság nem állapította meg, és ezért a pénzügyi rendezés sem teljesülhetett, akkor az adott eszközt a rendelkezésre álló dokumentumok (szerződés, piaci információ, jogszabályi előírás) alapján kell meghatározni és a negyedév végén állományba venni. Az így meghatározott érték és a későbbiekben ténylegesen fizetett összeg közötti különbözettel a bekerülési értéket módosítani kell.

A mérlegben kimutatott értékeket leltárral kell alátámasztani. A leltározás végrehajtására vonatkozó konkrét szabályokat az Intézmény "Leltározási-, Leltárkészítési és Selejtezési Szabályzata" tartalmazza.

Nem lehet a mérlegben kimutatni a nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvény 1. § (2) bekezdés g) és h) pontja szerinti kulturális javakat és régészeti leleteket, ha azok bekerülési értéke nem állapítható meg. (Áhsz. 10. § (1))

A befektetett eszközöket bekerülési (beszerzési) értéken kell értékelni, a Számviteli politikában meghatározott leírásokkal csökkentve, és a visszairás összegével növelve. A mérleg fordulónapi értékelés során tartósnak minősül a könyv szerinti érték és a piaci érték különbözete, ha az múltbeli tények, vagy jövőbeni várakozások alapján legalább egy évig fennáll. A különbség tartósnak minősül - fennállásának időtartamától függetlenül - akkor is, ha az értékeléskor a rendelkezésre álló információk alapján véglegesnek tekinthető.

Az immateriális javakat kizárólag értékben lehet nyilvántartani. A bruttó érték meghatározásához az egyes eszközcsoporthoz a következőket kell figyelembe venni:

- vagyoni értékű jogok esetében a nyilvántartási érték a megszerzésért fizetett ellenérték,
- szellemi termékeknél az érték a beszerzési ár, vagy saját előállítás esetén az előállítás közvetlen önköltsége,
- a kutatás aktivált értéke a felmerült előállítási költség.

Az immateriális javakat a mérlegben összevontan, nettó értéken kell kimutatni.

Építési telek (földterület) és rajta lévő épület, építmény egyidejű beszerzése esetén, ha az épület, építmény rendeltetésszerűen nem hasznosítható, az épület, építmény beszerzési, bontási

költségeit, továbbá a vásárolt teleknek építkezésre alkalmassá tétele érdekében végzett munkák költségeit, ráfordításait a telek (a földterület) értékét növelő beszerzési költségként kell elszámolni a telek (a földterület) bontás utáni (az üres telek) piaci értékének megfelelő összegig. Az ezt meghaladó költségeket, ráfordításokat a megvalósuló beruházás (az épület, az építmény) bekerülési értékeként kell figyelembe venni.

Egy adott beruházás miatt lebontott és újraépített épület, építmény bontásának költségeit az adott beruházás bekerülési (beszerzési) értékébe be kell számítani. Az újraépítés költsége az újraépített eszköz bekerülési (beszerzési) értékének minősül.

A tárgyi eszköz biztonságos üzemeltetéséhez, rendeltetésszerű használatához műszakilag szükséges tartozékok, tartalék alkatrészek akkor képezik a beszerzési ár részét, ha beszerzésük a tárgyi eszközzel együtt, az üzembe helyezés előtt történik. Nem képezi a tárgyi eszköz beszerzési árának részét az a tartozék, illetve alkatrész, amely nélkül a tárgyi eszköz üzembe helyezhető.

A több tárgyi eszközhöz is használható (cserélhető) tartozék önállóan, egyedileg minősítendő tárgyi eszköznek vagy forgóeszköznek. A cserélhető tartozékokat az analitikus nyilvántartásban önálló tárgyi eszközként kell nyilvántartani.

A tárgyi eszközök közé tartozó **ingatlanokhoz kapcsolódó vagyoni értékű jogokat** az analitikus nyilvántartásokban minden esetben önálló eszközként kell felvenni, azokkal az ingatlan értékét a fejlesztési hozzájárulások esetében még akkor sem lehet növelni, ha a hozzájárulás egyedi ingatlanhoz kapcsolódik.

A tárgyi eszközöknél értéket növelő beszerzési költségként kell figyelembe venni a meglévő tárgyi eszköz bővítésével, rendeltetésének megváltoztatásával, átalakításával, élettartamának növelésével összefüggő munka, továbbá az elhasználódott tárgyi eszköz eredeti állaga, kapacitása, pontossága helyreállítását szolgáló felújítási munka költségét is, kivéve a tárgyi eszköz folyamatos, zavartalan, biztonságos üzemeltetését szolgáló javítási, karbantartási munkát.

A vásárolt szoftvertermékek módosításával, aktualizálásával kapcsolatos kiadások – ide nem értve a bővítést – nem növelik a szoftver bekerülési értékét. A szoftvertermékek bővített változatának bekerülési értéke beruházásnak minősül, növeli a bekerülési értéket.

Az üzemeltetésre átadott eszközöknél akkor értéknövelő a felújítás, ha az Intézmény végezteti azt saját forrásból.

Csoportos nyilvántartás csak az ugyanazon a napon, ugyanazon az egységáron megvásárolt, azonos típusú, használati értékű, fajtájú, méretű eszközök esetében lehetséges. **A csoportos értékelés** addig az időpontig történhet, amíg valamennyi eszköz értéke az eredeti rendeltetésnek megfelel, és emiatt értékvesztést valamelyikükénél nem kell elszámolni. Amennyiben erre sor kerül, a csökkentett értékű eszközöket elkülönítetten egyedileg kell nyilvántartani.

II. 6. Értékcsökkenés elszámolása

II.6.1. Terv szerinti értékcsökkenés

Az immateriális javak, tárgyi eszközök után terv szerinti értékcsökkenést kell elszámolni. Az értékcsökkenésre az Áhsz. 17. §-át kell alkalmazni.

Az értékcsökkenést negyedévenként, negyedév utolsó napján állományban lévő immateriális javak, tárgyi eszközök után - az éves szintű leírási kulcsok alapján, a tényleges használatnak megfelelően, időarányosan - kell elszámolni.

A számviteli törvény 52. § (1), (2) és (5)-(7) bekezdését kell alkalmazni az alábbi eltérésekkel.

A kisértékű immateriális javak bekerülési értéke a beszerzést, a kisértékű tárgyi eszközök bekerülési értéke az üzembehelyezést, használatba vételt követően, legkésőbb az Áhsz. 53. § (6) bekezdés d) pontja szerinti elszámolások során terv szerinti értékcsökkenésként egy összegben elszámolható. (Áhsz. 17. § (2))

Az immateriális javak esetén a terv szerinti értékcsökkenés leírási kulcsa (Áhsz. 17. § (2a)):

a) vagyoni értékű jogoknál	16 %, vagy a tervezett használati idő alapján megállapított lineáris kulcs,
b) szellemi termékeknél	33 %.

A tárgyi eszközök terv szerinti értékcsökkenését a Tao. tv. 2. sz. mellékletében meghatározottak szerint kell elszámolni. Az ingatlanokhoz kapcsolódó vagyoni értékű jogok terv szerinti értékcsökkenésének leírási kulcsa azonos annak az ingatlanhoz a leírási kulcsával, amelyhez az adott vagyoni értékű jog kapcsolódik. (Áhsz. 17. § (3))

A 25 millió forint bekerülési érték alatti gépek, berendezések, felszerelések, járművek terv szerinti értékcsökkenése megállapítása során nem lehet maradványértéket meghatározni. (Áhsz. 17. § (4))

Az immateriális javak, tárgyi eszközök után terven felüli értékcsökkenést az Szt. 53. § (1) bekezdés b) és c) pontja szerinti esetekben kell elszámolni. A terven felüli értékcsökkenésére az Szt. 53. §-át kell alkalmazni azzal, hogy azok kiegészítő mellékletben történő indoklására vonatkozó rendelkezései nem alkalmazhatók.

Az alkalmazandó tervszerinti értékcsökkenés leírás kulcsai a következők:

– alapítás-át szervezés aktivált értéke	20 %
– vagyoni értékű jogok	16 %
– szellemi termékek	33 %
– épületek és kapcsolódó vagyoni értékű jogok	2 %
– építmények és kapcsolódó vagyoni értékű jogok	3 %
– gépek, berendezések és felszerelések, kivéve számítástechnikai és ügyvitel technikai eszközök	14,5 %
– számítástechnikai és ügyvitel technikai eszközök	33 %
– járművek	20 %

A tenyészállatok értékcsökkenését a bekerülési (beszerzési, előállítási) érték alapulvételével, - figyelembe véve a tenyészidőt, tartási időt – az alábbi lineáris kulcsok alkalmazásával állapítja meg az Intézmény:

Ló 10%

Amennyiben az eszközökön értéknövelő beruházás (átalakítás, bővítés stb.) **vagy felújítás történik**, az értékcsökkenés alapja a beruházás, felújítás aktiválását magában foglaló

negyedévtől kezdődően a beruházás, felújítás értékével növelt bruttó érték. Ez vonatkozik a teljesen 0-ra leírt eszközökön végzett értéknövelő munkák esetére is, az értékcsökkenés elszámolásának alapja a beruházás, felújítás értékével növelt bruttó érték (nemcsak az értéknövelő beruházás, felújítás értéke) az új nettó érték erejéig.

Lehetősége van arra, hogy a az Intézmény az immateriális javak és a tárgyi eszközök értékcsökkenésének elszámolása során alkalmazott terv szerinti leírási kulcsot saját hatáskörében – kisebb mértékben – állapítsa meg, amennyiben a várható használati idő hosszabb, mint az Áhsz. által meghatározott leírási kulcsok figyelembevételével számított használati idő. **Az Intézmény azonban nem él ezzel a lehetőséggel.**

Immateriális javak esetében, ahol a szerződés más időtartamot jelöl meg, mint a leírási kulcsok alapján számított használat, ott a várható használati időt a szerződés szerint kell meghatározni, ennek megfelelően kell a leírási kulcsot megállapítani.

Nem számolható el terv szerinti értékcsökkenés a földterület, a telek bekerülési értéke után, az üzembe nem helyezett beruházásoknál, a képzőművészeti alkotásoknál, az állami készleteknél, tartalékoknál, illetve az olyan egyéb eszközknél, amely értékéből a használat során sem veszít, illetve amelynek értéke – különleges helyzetéből, egyedi mivoltából adódóan – évről évre nő.

Értékcsökkenést a használatban lévő immateriális javak, tárgyi eszközök után addig kell elszámolni, amíg azokat rendeltetésüknek megfelelően használják, és az értékcsökkenés összege nem éri el a bruttó értéket.

Az Intézmény vállalkozási tevékenységet nem végez, az értékcsökkenést kizárólag alaptevékenységéhez számolja el.

II.6.2. Terven felüli értékcsökkenés

Az immateriális javak, tárgyi eszközök után terven felüli értékcsökkenést az Szt. 53. § (1) bekezdés b) és c) pontja szerinti esetekben kell elszámolni. A terven felüli értékcsökkenésére az Szt. 53. §-át kell alkalmazni azzal, hogy azok kiegészítő mellékletben történő indoklására vonatkozó rendelkezései nem alkalmazhatók.

Az Intézmény alkalmazza az Áhsz. 30. §-ának (10) bekezdését, így az év végi piaci értéken való értékeléssel nem kíván élni, mert a számviteli politikájában úgy döntött, hogy az immateriális javakat és a tárgyi eszközöket az előírt leírási kulcsok alapján számított teljes időtartam alatt használni fogja, így mindaddig amíg e döntését meg nem változtatja, ezen eszközök tekintetében a terven felüli értékcsökkenés elszámolásánál az Szt. 53. § (1) bekezdésének a) pontjában foglaltakat az eszközök év végi értékelése során nem alkalmazza.

Év végén csak azoknál az immateriális javaknál és tárgyi eszközöknél végzi el ennek alapján a piaci értékelést, melyek esetében a vagyon üzemeltetésével megbízott egység jelzi, hogy a tevékenység ellátásához valamilyen okokból feleslegessé vált (pl. korszerűbb eszközök cseréjéről történt döntést), így az adott eszköz értékesítésre, illetve selejtezésre fog kerülni. Ezeknél az eszközöknél az év végi értékelés során vizsgálatra kerül az Szt. 53. § (1) bekezdésének a) pontjában foglalt terven felüli értékcsökkenés elszámolási kötelezettsége, amennyiben a könyvekben kimutatott bruttó érték és halmozott terv szerinti értékcsökkenés különbségének összege nagyobb, mint a várható piaci ár.

Immateriális javak, tárgyi eszközök, üzemeltetésre, kezelésre átadott, vagyonkezelésbe vett eszközök után terven felüli értékcsökkenést kell elszámolni:

- a szellemi termékek, a tárgyi eszközök (ideértve a beruházást is) értéke tartósan lecsökken, mert a szellemi termékek, a tárgyi eszközök feleslegessé váltak, vagy megrongálódás, megsemmisülés, illetve hiány következtében rendeltetésének megfelelően nem használhatók, illetve használhatatlanok,
- a vagyoni értékű jogok csak korlátozottan, vagy egyáltalán nem érvényesíthetők,
- értékesítés céljából a tárgyi eszközt átsorolják a készletek közé.

16

A terv szerinti értékcsökkenés elszámolásakor az eszköz könyv szerinti értékét olyan mértékben kell csökkenteni, hogy az a beszámoló készítésekor érvényes piaci értéken szerepeljen. Ha a terven felüli értékcsökkenést használhatatlanság vagy készletek közé átsorolás miatt kell elszámolni, úgy ezt követően a ténylegesen leírt eszközt az állományból ki kell vezetni.

Amennyiben a terven felüli értékcsökkenés elszámolása a könyvszerinti érték és a piaci érték különbsége miatt történt, és a következő évben, években a könyv szerinti érték (nettó) alacsonyabb, mint a piaci érték, úgy ezen a jogcímen elszámolt terven felüli értékcsökkenést a piaci értékig, legfeljebb a korábban leírt összeghatárig vissza kell írni. A visszairás összegét a 38/2013 (IX.19.) NGM rendelet előírásai szerint kell elszámolni.

Terven felüli értékcsökkenést kell elszámolni az immateriális javaknál és a tárgyi eszközöknél, ha az eszköz könyv szerinti értéke (nettó érték) **tartósan** és **jelentősen** magasabb, mint ezen eszközök piaci értéke.

Az értékelés szempontjából **tartós** az eltérés, ha az adott évi beszámoló készítés időpontjában és az azt megelőző beszámoló készítésekor is fennállt, és a különbség nőtt, vagy nem csökkent.

Amennyiben az immateriális javaknál, tárgyi eszközöknél a piaci érték alapján meghatározott terven felüli értékcsökkenés elszámolásának okai már nem, vagy csak részben állnak fenn, az elszámolt terven felüli értékcsökkenést meg kell szüntetni, az immateriális javakat, tárgyi eszközöket piaci értékükre (legfeljebb a terv szerinti értékcsökkenés figyelembevételével meghatározott nettó értékükre) vissza kell írni.

Az immateriális jószágoknál, tárgyi eszközöknél a terven felüli értékcsökkenés elszámolása, illetve visszairása az évenként elszámolandó terv szerinti értékcsökkenés, a várható hasznos élettartam és a maradványérték újbóli megállapítását eredményezheti. A terv szerinti értékcsökkenés, a várható hasznos élettartam és a maradványérték újbóli megállapítását a kiegészítő mellékletben indokolni kell és annak az eszközökre, illetve az eredményre gyakorolt hatását külön be kell mutatni.

Ha az évenként elszámolásra kerülő értékcsökkenés megállapításakor (megtervezésekor) figyelembe vett körülményekben (az adott eszköz használatának időtartamában, az adott eszköz értékében és a várható maradványértékben) lényeges változás következett be, akkor a terv szerint elszámolásra kerülő értékcsökkenés megváltoztatható, de a változás eredményre gyakorolt számszerűsített hatását a kiegészítő mellékletben be kell mutatni.

Nem lehet terven felüli értékcsökkenést elszámolni:

- már nullára leírt eszközök után (ezeket az eszközöket – hasonlóan az előző évi elszámoláshoz – a 0-ig leírt főkönyvi számlákon kell kimutatni),
- felügyeleti szervi döntés alapján, ha az eszköz könyv szerinti értéke magasabb a piaci értékénél, akkor az Intézmény nem él az értékhelyesbítéssel,
- abban az esetben, ha a nyilvántartott nettó érték kevesebb, mint az egy évi terv szerinti értékcsökkenés összege (saját döntéstől függően).

III. AZ EGYES ESZKÖZÖK ÉRTÉKELÉSÉNEK KÜLÖNÖS SZABÁLYAI

A Szt.-ben meghatározott eszközök után értékvesztést kell elszámolni. Az értékvesztés elszámolására a (2)-(7) bekezdésében foglalt eltérésekkel az Szt. 54-56. §-át kell alkalmazni. (Áhsz. 18. § (1))

A nemzeti vagyonba tartozó befektetett eszközök és forgóeszközök között kimutatott részesedések, értékpapírok, a készletek és a követelések értékvesztésének elszámolása során akkor kell a különbözetet jelentős összegűnek tekinteni, ha az értékvesztés összege meghaladja a bekerülési érték 10%-át, de legalább a százezer forintot. (Áhsz. 18. § (2))

III. 1. Befektetett pénzügyi eszközök

III.1.1 Tartósan adott kölcsönök és hosszú lejáratú bankbetétek

A tartósan adott kölcsönöket a tényleges kihelyezés összegében, a hosszú lejáratú bankbetéteket a ténylegesen elhelyezett összegben kell nyilvántartásba venni.

Az adós, a hitelintézet, a pénzügyi vállalkozások minősítése alapján a költségvetési év december 31-én fennálló és a beszámoló készítés időpontjáig pénzügyileg nem rendezett tartósan adott kölcsönök és hosszú lejáratú bankbetétek (továbbiakban követelés) esetében értékvesztést el kell számolni a mérlegkészítés időpontjában rendelkezésre álló információk alapján, ha a könyv szerinti érték és a várhatóan megtérülő összeg közötti különbözet veszteségjellegű, és ez a különbözet tartósan mutatkozik és jelentős összegű.

Jelentős összegű a követelés (vevőkkel, adósokkal, hitelintézetekkel, pénzügyi vállalkozásokkal szembeni, kölcsön, előleg), ha az értékvesztés összege a bekerülési érték 20%-át, vagy a 100.000 Ft-ot meghaladja.

Amennyiben a végrehajtott minősítés alapján a követelés várhatóan megtérülő összege jelentősen meghaladja a követelés könyv szerinti értékét, a különbözettel a korábban elszámolt értékvesztést visszairással csökkentjük. A visszaírt értékvesztés összege nem haladhatja meg az elszámolt értékvesztés összegét.

A mérlegben csak az éven túli követelés összege szerepelhet. Az adott kölcsönök következő évi törlesztő részletét az egyéb rövidlejáratú követelések között kell a mérlegben szerepeltetni. A főkönyvi számlákon átkönyvelni nem kell, emiatt a főkönyvi kivonat és a mérleg eltérhet. Az eltérést a mérleget alátámasztó leltárban kell levezetni.

III. 2. Üzemeltetésre, kezelésre átadott, koncesszióba, vagyonkezelésbe adott, illetve vagyonkezelésbe vett eszközök

Üzemeltetésre, kezelésre átadott, koncesszióba, vagyonkezelésbe adott eszközként kell kimutatnia az Intézménynek azokat a tulajdonában levő eszközöket, amelyeket nem saját maga vagy felügyelete alá tartozó költségvetési szerve üzemeltet, hanem azok üzemeltetését, működtetését, kezelését más költségvetési szervre bízta.

A vagyonkezelésbe vett eszközök között kell kimutatni az Intézmény által a kezelt vagyon részét képező eszközöket, amennyiben az Intézmény nem tartozik a vagyonkezelésbe adó felügyelete alá. A vagyonkezelésbe vett eszköz bekerülési értékének a vagyonkezelési szerződésben szereplő érték minősül.

A mérlegben az üzemeltetésre, kezelésre átadott, koncesszióba, vagyonkezelésbe adott, illetve vagyonkezelésbe vett eszközöket bekerülési értéken, illetve ezen bekerülési értéknek az elszámolt terv szerinti és terven felüli értékcsökkenési leírással csökkentett, a terven felüli értékcsökkenési leírás visszaírt összegével növelt könyv szerinti értéken kell kimutatni

A terven felüli értékcsökkenésének meghatározásához és annak visszaírásához biztosítani kell az adatok összegyűjtését, az információk feldolgozását, valamint a terven felüli értékcsökkenési leírás és annak visszaírására vonatkozó javaslat elkészítését.

III. 3. Készletek

III.3.1. A vásárolt új készletek bekerülési (beszerzési) értéke

A bekerülési (beszerzési) érték fogalmát jelen szabályzat II. fejezete rögzíti részletesen.

III.3.2. A vásárolt új készletek könyvviteli mérlegben kimutatott értéke

A mérlegben a vásárolt készletet bekerülési értéken, illetve a Szt., és a jelen értékelési szabályzat alapján elszámolt értékvesztéssel csökkentett, az értékvesztés visszaírt összegével növelt könyv szerinti értéken kell kimutatni.

A bekerülési (beszerzési) értéken való értékeléshez az Intézmény az átlagos beszerzési ár eljárást alkalmazza.

III. 4. Követelések

A követeléseket – függetlenül attól, hogy az a forgóeszközök, illetve a befektetett pénzügyi eszközök között szerepel – az elfogadott, az elismert összegben a 38/2013 (IX.19.) NGM rendelet előírásai szerint kell nyilvántartásba venni.

Követelések között kell kimutatni:

- azokat a szerződésekből jogszerűen eredő, pénzértékben kifejezett (és kiszámlázott) – általános forgalmi adót is tartalmazó – fizetési igényeket, amelyek az Intézmény által már teljesített és az igénybe vevő által elfogadott, elismert termékértékesítéséhez, szolgáltatásnyújtáshoz kapcsolódnak (vevők);
- az adósokkal szembeni követeléseket, melyek az Intézmény alaptervékenysége keretében a külön jogszabályokban meghatározott és általa előírt, még be nem folyt összegek
- a rövid lejáratú kölcsönöket, visszerhesen átadott pénzeszközöket;
- az előzőekben nem nevesített egyéb követeléseket, így a
- a munkavállalókkal szemben előírt különféle követeléseket,
- a költségvetéssel szembeni követeléseket,
- a tartósan adott kölcsönből a mérleg fordulónapot követő egy éven belül esedékes részleteket,
- az egyéb hosszú lejáratú követelésekből a mérleg fordulónapot követő egy éven belül esedékes részleteket,

- a nemzetközi támogatási programelőlegeket,
- a szabálytalan kifizetés miatti követeléseket (ideértve a jogalap nélkül felvett támogatások, ellátások miatti követeléseket is),
- a garancia- és kezességvállalásból származó követeléseket,
- a különféle egyéb követeléseket.

Elismert a jogszabályon alapuló követelés amennyiben jogszabály, határozat biztosítja az elismertséget, még akkor is, ha az adós vitatja azt.

Az eredetileg elismert, de az utólag vitatott követelést a könyvekből ki kell vezetni. A vitatott követeléseket csak a 0 számlaosztályban lehet kimutatni, a mérlegben értékkel nem szerepelhet.

A vevőnként, az adósonként kisösszegű követelések könyvvitelben elkülönített csoportjára, a vevők, az adósok együttes minősítése alapján – ide nem értve az egyszerűsített értékelési eljárás körébe vont kisösszegű követeléseket – az értékvesztés összege ezen követelések nyilvántartásba vételi értékének százalékában is meghatározható, egy összegben elszámolható, elkülönítetten kimutatható. Ez esetben a következő évi mérleg fordulónapi értékeléskor a vevőnként, adósonként kisösszegű követelések – hasonló módon megállapított – értékvesztésének összegét össze kell vetni az előző évi, ilyen jogcímen elszámolt értékvesztés összegével és a csoport szintjén mutatkozó különbözetet – előjelének megfelelően – a korábban elszámolt értékvesztést növelő értékvesztésként, illetve a korábban elszámolt értékvesztés visszairásaként kell elszámolni.

Az adók módjára behajtandó köztartozásokkal kapcsolatos követelések értékelése során az értékvesztés összege az adósok együttes minősítése alapján egyszerűsített értékelési eljárással (azok csoportos értékelésével) is meghatározható.

Az előző bekezdés szerinti követelések esetében az értékvesztés összegét legalább negyedévenként kell megállapítani azzal, hogy az értékvesztést, illetve annak visszairását tételesen nem kell megállapítani.

Az egyes minősítési kategóriákhoz rendelt, a várható megtérülésre vonatkozó százalékos mutatók meghatározását a követelés-beszédés eredményeinek előző év(ek)re vonatkozó tapasztalati adatai alapján kell kialakítani.

Az áruszállításból és szolgáltatásnyújtásból származó követelések tartozásai közé a mérlegben a beszámolási évben teljesített értékesítések, nyújtott szolgáltatások vevő által elismert, számlázott, áfát is tartalmazó forintösszegét kell felvenni.

A vevő által történő elismerés dokumentumai:

- az eszközök és források leltározási és leltárkészítési szabályzatban meghatározott fordulónapra vonatkozóan kiküldött, és a vevők által elfogadott egyeztető levél (a vevők által elfogadottnak minősül a követelés, ha az egyeztető levélre a megadott határidőn belül nem érkezik válasz, vagy elfogadó válasz érkezik), az adós által el nem ismert követelést a zárlati tételek elszámolása során át kell vezetni a „0” számlaosztályba,
- a mérleg fordulónapját követő, de a beszámoló elkészítését megelőző pénzügyi teljesítés a vevő részéről.

Az adósok és vevők tartozását, azok megfizetését folyamatosan figyelemmel kell kísérni, mert a lejárt fizetési határidejű követelések behajtására a szükséges intézkedéseket meg kell tenni.

A realizálhatóság szempontjából a beszámoló elkészítése előtt az adósok, és vevők tartozását csoportosítani kell, mely szerint lehet:

Teljes értékű követelés:

- a teljesítéssel kapcsolatban mennyiségi, illetve minőségi kifogás nem merült fel,
- a tartozás összegét elismerték,
- a teljesítést igazolták.

Határidőn túli követelés:

A teljes értékű követelésre vonatkozó feltételek fennállnak, de határidőn belül nem történik meg a fizetés.

Kétes követelés:

A teljes értékű követelés feltételeinek csak egy része teljesül, pl.: a tartozás összegével kapcsolatban kifogás merül fel.

A mérlegben a követelést az elfogadott, az elismert összegben, illetve a már elszámolt értékvesztéssel csökkentett, az értékvesztés visszaírt összegével növelt könyv szerinti értéken kell kimutatni.

Az adósok, vevők minősítése során vizsgálni kell a vevő, adós jövedelmi helyzetét, fizetőképességét, likviditási gondjainak tartósságát, továbbá azt, hogy a vonatkozó szerződés alapján garancia érvényesítésére van-e mód és esély, csődeljárást, felszámolási eljárást indítottak-e vele szemben, ha igen, a követelés milyen mértékű kielégítésére lehet számítani.

Az egyszerűsített értékelési eljárás során az egyes minősítési kategóriákhoz rendelt, a várható megtérülésre vonatkozó százalékos mutatók meghatározását a követelés-beszedés eredményének előző költségvetési év(ek)re vonatkozó adatai alapján kell kialakítani. Az egyes minősítési kategóriákhoz rendelt százalékos mutatókat évente felül kell vizsgálni. (Áhsz. 18. § (4))

Az egyszerűsített értékelési eljárás alá vont követelések értékelési elveinek meghatározása során az adósokat minősíteni kell:

- folyamatosan működő adósok,
- folyamatos működésükben korlátozott adósok (pl. felszámolás alatt lévő, csődeljárás alá vont, végelszámolás alatt lévő, jogutód nélkül véglegesen megszűnt, stb.).

A folyamatosan működő adósokkal szembeni követeléseket lejáratuk szerint tovább kell bontani legalább

- a. 60 napon belüli,
- b. 61-90 napon belüli,
- c. 91-180 napos,
- d. 181-365 napos, és
- e. 365 napon túli

minősítési kategóriákra. (Áhsz. 18. § (6))

A Vay Ádám Gimnázium, Mezőgazdasági Szakképző Iskola és Kollégium a vevőkövetelés értékvesztés mértékének meghatározása a következők szerint történik:

A vevőkövetelés értékvesztése esedékességtől eltelt napoktól függően százalékos arányban:

esedékességtől eltelt idő	0-60 nap	61-90 nap	91-180 nap	181-365	> 366 nap
elszámolandó értékvesztés a könyv szerinti érték %-ban	0 %	5 %	10 %	15%	35 %

21

Amennyiben mégis befolyik, vagy a rendelkezésre álló megbízható információk alapján reális esély mutatkozik arra, hogy befolyik a korábban értékvesztett összeg, akkor az értékvesztést az egyéb bevételekkel szemben vissza kell vezetni. A visszaírás során figyelemmel kell lenni arra, hogy a visszaírással a követelés könyv szerinti értéke nem haladhatja meg a nyilvántartásba vételi (devizakövetelés esetén a 60.§ szerinti árfolyam számított) értékét, illetve értelemszerűen csak legfeljebb a korábban elszámolt értékvesztésnek megfelelő összeg írható vissza.

Amennyiben egy korábban értékvesztett követelés behajthatatlanná válik, akkor az értékvesztést nem szabad az egyéb bevételekkel szemben visszaírni, majd a követelést hitelezési veszteség gyanánt újból egyéb ráfordításként elszámolni. Ilyen esetben a követelések és a követelések értékvesztése számla megfelelő összevezetésével kell a mérlegből kivezetni a követelés összegét.

Behajthatatlan követelés

A számviteli törvény szerint a következő:

Szt. 3. § (4) 10. *behajthatatlan követelés:* az a követelés,

- a) amelyre az adós ellen vezetett végrehajtás során nincs fedezet, vagy a talált fedezet a követelést csak részben fedezi (amennyiben a végrehajtás közvetlenül nem vezetett eredményre és a végrehajtást szüneteltetik, az óvatosság elvéből következően a behajthatatlanság - nemleges foglalási jegyzőkönyv alapján - vélelmezhető),
- b) amelyet a hitelező a csődeljárás, a felszámolási eljárás, az önkormányzatok adósságrendezési eljárása során egyezségi megállapodás keretében elengedett,
- c) amelyre a felszámoló által adott írásbeli igazolás (nyilatkozat) szerint nincs fedezet,
- d) amelyre a felszámolás, az adósságrendezési eljárás befejezésekor a vagyonfelosztási javaslat szerinti értékben átvett eszköz nem nyújt fedezetet,
- e) amelyet eredményesen nem lehet érvényesíteni, amelynél a fizetési meghagyásos eljárással, a végrehajtással kapcsolatos költségek nincsenek arányban a követelés várhatóan behajtható összegével (a fizetési meghagyásos eljárás, a végrehajtás veszteséget eredményez vagy növeli a veszteséget), amelynél az adós nem lelhető fel, mert a megadott címen nem található és a felkutatása „igazoltnak” nem járt eredménnyel,
- f) amelyet bíróság előtt érvényesíteni nem lehet,
- g) amely a hatályos jogszabályok alapján elévült.

A behajthatatlanság tényét és mértékét bizonyítani kell.

Az államháztartás számviteléről szóló Kormányrendelet szerint (Áhsz.) a következő:

Az Áhsz. 1. § (1) 1. pontja szerint *Behajthatatlan követelés*

- a) a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (a továbbiakban: Szt.) 3. § (4) bekezdés 10. pont a)–d), f) és g) alpontja szerinti követelés azzal az eltéréssel, hogy nem tekinthető behajthatatlannak a követelés, ha a végrehajtás közvetlenül nem vezetett eredményre és a végrehajtást szüneteltetik,
- b) – a központi költségvetésről szóló törvényben meghatározott kis összegű követelések tekintetében – az olyan követelés, amelynél a fizetési meghagyásos eljárással vagy a végrehajtással kapcsolatos ráfordítások nincsenek arányban a követelés várhatóan behajtható összegével, és
- c) az olyan követelés, amelynél az adós nem lelhető fel, mert a megadott címen nem található és a felkutatása igazoltan nem járt eredménnyel.

A behajthatatlanság tényét és mértékét bizonyítani kell, melynek alapján az Intézmény háromszori eredménytelen felszólítás után behajthatatlanná nyilvánítja a követelést, figyelemmel az érvényes felügyeleti szervi előírásokra. A behajthatatlan követelés leírása nem minősül követelés elengedésének.

Amennyiben az Intézmény a követelést behajthatatlanná nyilvánította, azt a könyvviteli mérlegben nem lehet kimutatni, azt hitelezési veszteségként a 38/2013 (IX.19.) NGM rendelet előírásai szerint kell elszámolni, kivéve a munkabérelőleg és az elszámolásra adott előleg értékvesztését, amit végleges kiadásként kell elszámolni.

Az egyedileg értékelt követelések esetében értékvesztést kell elszámolni az adós, a vevő minősítése alapján a költségvetési év december 31-én fennálló és a beszámoló készítés időpontjáig pénzügyileg nem rendezett követeléseknél a beszámoló készítéskor rendelkezésre álló információk alapján, ha vélelmezhető a meg nem térülés. Az értékvesztést a követelés könyv szerinti értéke és a követelés várhatóan megtérülő összege közötti veszteségjellegű különbözet összegében kell elszámolni, ha ez a különbözet tartósnak mutatkozik és jelentős összegű.

Tartós a különbözet, ha az előző évi beszámoló készítésekor is fennállt, jelentős összegű a különbözet, ha meghaladja az adott követelés értékének 20 %-át vagy a 100.000 Ft-ot.

A behajtási kísérletek dokumentumait összegyűjtve, a behajthatatlanság tényének és mértékének bizonyítása esetén a Gazdasági vezető javaslatára az Igazgató intézkedik a leírásra.

A követelések eredeti, nyilvántartásba vételi értékét, valamint a tárgyévben elszámolt, illetve visszaírt, halmozottan elszámolt értékvesztés összegét, legalább a mérlegtételek szerinti megbontásban, a kiegészítő mellékletben is be kell mutatni.

III.5. Forgóeszközök között kimutatott forgatási célú értékpapír értékelése

Az intézmény forgatási célú értékpapírral nem rendelkezhet, intézményi számláit kizárólag a Magyar Államkincstár vezetheti.

III.6. Egyéb aktív pénzügyi elszámolások

Az intézménynél a mérlegben az aktív időbeli elhatárolásokon belül kell kimutatni az eredményszemléletű bevételek aktív időbeli elhatárolását, a költségek, ráfordítások aktív időbeli elhatárolását és a halasztott ráfordításokat.

A mérlegben az eredményszemléletű bevételek aktív időbeli elhatárolása között az olyan járó eredményszemléletű bevételeket kell kimutatni, amelyek csak a mérleg fordulónapja után esedékesek, de a mérleggel lezárt időszakra számolandók el.

A mérlegben a költségek, ráfordítások aktív időbeli elhatárolása között a mérleg fordulónapja előtt felmerült, elszámolt olyan összegeket kell kimutatni, amelyek költségként, ráfordításként csak a mérleg fordulónapját követő időszakra számolhatók el.

A mérlegben a halasztott ráfordítások között az Szt. 33. § (1) bekezdése szerintieket kell kimutatni.

III.7. Pénzeszközök

A mérlegben a forintra szóló fizetési számlák értékét a könyvekben szereplő összeggel egyezően, az év utolsó napján a bankszámlán lévő forint összegben, a banki értesítővel egyezően kell szerepeltetni.

A házipénztár mérlegben szereplő értéke a főkönyvi könyvelésben a házipénztár főkönyvi számlán lévő, a napi vagy az időszaki pénztárjelentéssel és a december 31-i tényleges pénzkészlettel egyező forint összeg.

A pénzeszközök fogalmába tartoznak: a készpénz, az Intézmény előirányzat-felhasználási keretszámláján kezelt összegek.

A pénzeszközök nevei: forint.

Az intézmény nem rendelkezik devizaszámlával és nem működtet valutapénztárat.

A forintban meglévő pénzeszközöket nem kell értékelni, a ténylegesen kimutatott, -hitelintézeti, kincstári értesítéssel megegyezően - meglévő összeget kell pénzeszközként kimutatni.

A könyvviteli mérlegben a házipénztár a mérleg fordulónapi pénztárjelentésben, szereplő összeggel megegyezően kell kimutatni.

A forint pénzeszközt a mérlegben könyv szerinti értéken kell szerepeltetni a Számlarendben rögzített kötelező egyezőségek fennállása után: a házipénztárban lévő készpénzt a ténylegesen meglévő bankjegy értéken (névértéken).

III.8. Külföldi pénzürtékre szóló eszközök és kötelezettségek értékelési szabályai

A külföldi pénzürtékre szóló eszköz, kötelezettség (kötelezettségvállalás, más fizetési kötelezettség) forintértékének meghatározásakor a valutát, devizát a Magyar Nemzeti Bank által közzétett, hivatalos devizaárfolyamon kell forintra átszámítani.

Ha Magyar Nemzeti Bank által nem jegyzett és nem konvertibilis valutát, ilyen valutára szóló eszközöket és kötelezettségeket (kötelezettségvállalásokat, más fizetési kötelezettségeket) kell forintra átszámítani, az átszámítást az Szt. 60. § (5) bekezdése szerinti módon kell elvégezni.

Ez esetben a valuta szabadpiaci árfolyamán – ennek hiányában, országos napilapban a világ valutáinak árfolyamáról közzétett tájékoztató adatai alapján –, a választott hitelintézet vagy a Magyar Nemzeti Bank, illetve az Európai Központi Bank által jegyzett devizára átszámított értéket kell a hitelintézet által jegyzett deviza devizavételi és deviza eladási árfolyamának átlagán vagy a Magyar Nemzeti Bank, illetve az Európai Központi Bank által közzétett, hivatalos devizaárfolyamon forintra átszámítani.

Az év végi értékelés munkamenete a következő:

- a külföldi pénzürtékre szoló eszközök és kötelezettségek könyv szerinti értékének megállapítása;
- a fordulónapi érték meghatározása valamennyi külföldi pénzürtékre szoló tételnél (részeseések, követelések, valutakészlet, deviza, számlán lévő deviza, kötelezettség) külön-külön az Áhsz.-ben meghatározott árfolyam;
- az árfolyam-különbözetek megállapítása valamennyi külföldi pénzürtékre szoló tételre külön-külön (ez gyakorlatilag az előző két feladat különbsége);
- ezek az összegek az összevont árfolyam-különbözet nagyságának meghatározása, majd minősítése;
- amennyiben a költségvetési szerv számviteli politikájában meghatározottak szerint jelentős összegű az év végi összevont nem realizált árfolyam-különbözet, ezt a főkönyvi könyvelésben is rögzíteni kell, egyenként minden külföldi pénzürtékre szoló tételnél.

A valuta- és devizaszámlák esetében az árfolyam-különbözeteket – jellegüknek megfelelően – bevételként vagy kiadásként kell elszámolni.

Ha a nyilvántartásban lévő külföldi pénzürtékre szoló eszközök és kötelezettségek könyv szerinti értéke és a fordulónapi árfolyamon számított értéke közötti különbsétek összege a számviteli politikában meghatározott jelentős összeget nem éri el, akkor nem kell módosítani a külföldi pénzürtékre szoló eszközök és kötelezettségek könyv szerinti értékét.

A devizás értékelések során elvégzett számítások az év végi értékelés dokumentációját képezik. A Vay Ádám Gimnázium, Mezőgazdasági Szakképző iskola és Kollégium nem rendelkezik deviza számlával és nem vezet valutapénztárt.

A könyvviteli mérlegben a devizaszámlán lévő devizát a költségvetési év mérleg fordulónapjára vonatkozó – az Szt. 60. §-a szerinti – devizaárfolyamon átszámított forintértéken kell kimutatni, amennyiben a mérleg fordulónapi értékelésből adódó különbséteknek a külföldi pénzürtékre szoló eszközökre, kötelezettségekre gyakorolt hatása az Intézmény számviteli politikájában meghatározottak szerint jelentős összegű.

A devizaszámlán lévő devizának, továbbá a költségvetési év mérleg fordulónapjára vonatkozó – az előzőekben meghatározott – értékelése előtti könyv szerinti értéke és az értékelés kori forintértéke közötti különbsétek, amennyiben az összevontan jelentős összegű:

- a devizaszámlán lévő deviza árfolyamvesztését, valamint az árfolyamnyereségét az 38/2013 (IX.19.) NGM rendelet előírásai szerint kell elszámolni.

IV. FORRÁSOK ÉRTÉKELÉSÉNEK SZABÁLYAI

IV. 1. Nemzeti vagyon induláskori értéke

A mérlegben a nemzeti vagyon induláskori értékeként a 2014. január 1-jén meglévő, a nemzeti vagyonba tartozó eszközök bekerülési értékének forrását kell kimutatni. Ez a mérlegsor csak a 49/A-49/B. § szerinti esetben, vagy törvény, kormányrendelet, miniszteri rendelet előírása alapján változhat. (49/A-49/B. § - Alapítás, megszűnés.)

Az induló tőke az Intézmény alapításkori induló tőkéjének összegével egyenlő. Értéke csak átszervezés miatti jelentős feladatkör módosulás esetén változhat (kiválás, megszűnés, átszervezés, megosztás, egyesülés, beolvadás).

IV. 2. Nemzeti vagyon változása

Saját tőke

A tőkeváltozást a nyilvántartás szerint könyvszerinti értéken kell a mérlegben beállítani.

25

A saját tőke növekedhet:

- a folyó évi költségvetés előirányzat-maradvány, a vállalkozási tevékenység eredménye terhére teljesített, befektetett eszközök állományát növelő - ideértve a bérbevett eszközökön végzett beruházások és felújítások miatti értéknövekedést is - kiadásokból,
- központi beruházásból,
- az eszközök tartós forrásának növelésére felhasznált egyéb idegen pénzeszközből, illetve az ebből képződött jóváhagyott előirányzat terhére,
- a készletek, a követelések és a kötelezettségek állományának változásából,
- a saját kivitelezésű beruházás, felújítás miatt,
- az elszámolt értékvesztés visszairásából,
- az immateriális javaknál és a tárgyi eszközöknél elszámolt terven felüli értékcsökkenés visszairása miatt,
- az ajándékként, az adományként, a hagyatékként kapott, a többletként fellelt, a követelés fejében átvett eszközök nyilvántartásba vételéből.

A tőke növekedéseként kell kimutatni az előző bekezdésben foglaltakon kívül a költségvetési feladatok ellátása érdekében térítésmentesen átvett eszközök és térítésmentes (társadalmi) munkával létrehozott javak tartós forrását, valamint a Vay Ádám Gimnázium, Mezőgazdasági Szakképző Iskola és Kollégium által vállalt kötelezettségek leírását (törlését).

A saját tőke csökkenhet:

- a befektetett eszközök értékcsökkenése, értékvesztése, selejtezése, más gazdálkodó szerv részére történő térítésmentes átadása,
- a készletek felhasználása, selejtezése, gazdálkodó szerv részére történő térítésmentes átadása, kötelezettségek állományváltozása,
- a befektetett eszközök és készletek értékesítése,
- az Intézmény másokkal szemben támasztott követelésének állományváltozása, továbbá leírása (törlése), a követelés jogcímére vonatkozó külön jogszabályban foglaltak figyelembevételével,
- az immateriális javaknál és tárgyi eszközöknél elszámolt terven felüli értékcsökkenés miatt,
- a készletek, követelések értékvesztése miatt,
- a leltárihiány, a kötelezettség fejében átadott eszközök kivezetése miatt.

Felhalmozott eredmény (Áhsz. 14. § (5))

A felhalmozott eredmény az előző költségvetési évek felhalmozott eredménye. Negatív előjelű is lehet.

Mérleg szerinti eredmény (Áhsz. 14. § (7))

Az eredmény-kimutatásban ilyen címen kimutatott összeg.

Eszközök érték helyesbítésének forrása (Áhsz. 14. § (6))

Az elszámolt érték helyesbítés összege. Az eszközök érték helyesbítése és az eszközök érték helyesbítésének forrása kizárólag egymással szemben és azonos összegben változhat.

IV. 3. Kötelezettségek

A kötelezettségek azok a szállítási, vállalkozási, szolgáltatási és egyéb szerződésekből eredő, pénzértékben kifejezett elismert tartozások, amelyek a szállító, a vállalkozó, a szolgáltató, hitelező, kölcsönt nyújtó által már teljesített az intézmény által már elfogadott, elismert szállításhoz, szolgáltatáshoz kapcsolódnak.

Kötelezettségként kell a könyvviteli mérlegben kimutatni a jogszabályi előíráson, a bírósági, illetve a jogerős közigazgatási hatósági döntésen alapuló fizetési kötelezettségeket. A kötelezettségek hosszú és rövid lejáratúak lehetnek.

A mérlegben a kötelezettségek között az egységes rovatrend szerinti rovatokhoz kapcsolódóan vezetett nyilvántartási számlákon nyilvántartott végleges kötelezettségvállalásokat, más fizetési kötelezettségeket kell kimutatni mindaddig, amíg azokat pénzügyileg ki nem egyenlítették, el nem engedték vagy egyéb módon nem rendezték.

A mérlegben a kötelezettségeket költségvetési évben esedékes kötelezettségek és költségvetési évet követően esedékes kötelezettségek, ezen belül a költségvetési kiadások kiemelt előirányzatai és finanszírozási kiadások szerinti tagolásban kell kimutatni. A mérleg a kötelezettségek között tartalmazza a 48. § (10) bekezdése szerinti kötelezettség jellegű sajátos elszámolásokat is. (Áhsz. 14. § (8)-(9))

A kötelezettségeket áruszállításból és szolgáltatásból (szállítók) és egyéb rövidlejáratú kötelezettségek tagolásban kell a mérlegben kimutatni.

Az áruszállításból, a szolgáltatásteljesítésből származó, általános forgalmi adót is tartalmazó, a mérleg fordulónapjáig esedékes kötelezettségeket az Intézmény által elismert, számlázott összegben kell kimutatni mindaddig, amíg az kiegyenlítésre nem került.

Nem kell a kötelezettséget a mérlegben kimutatni, ha arról a szállító, szolgáltató írásban lemond, vagy ha a kötelezettség törvényi rendelkezés alapján elévült.

A mérlegbe az áruszállításból és szolgáltatás teljesítéséből származó elismert **szállítói tartozásokat** kell feltüntetni. A szállítói kötelezettségekről év közben folyamatosan analitikus nyilvántartást kell vezetni. A beérkezett szállítói számlákat haladéktalanul nyilvántartásba kell venni.

Év végén leltározás alapján kell a szállítók állományát megállapítani, majd értékelni. A leltározás alapbizonylata a partner által kibocsátott egyenlegközlőben szereplő érték, melyet visszaigazolt az államháztartás szervezete.

A **nem számlázott szállítások** között kell kimutatnia az államháztartás szervezetének negyedévente a mérlegjelentés, illetve az éves elemi költségvetési beszámoló összeállításához – a rendelkezésre álló információk alapján készített belső bizonylat segítségével – beérkezett, de a negyedév végéig (év végéig) nem számlázott szállítások (tárgyi eszközök, készletek stb.) beszerzési áron számított értékét. A halmozódások elkerülése érdekében az államháztartás szervezetének – a negyedéves mérlegjelentés, illetve az éves elemi költségvetési beszámoló elkészítését követően – a nem számlázott szállítások egyenlegét meg kell szüntetnie.

A mérlegben a kötelezettségeket a 42 számlacsoport bontásában kell szerepeltetni.

IV.5. Passzív pénzügyi elszámolások

Az Intézménynél a mérlegben a passzív időbeli elhatárolásokon belül kell kimutatni az eredményszemléletű bevételek passzív időbeli elhatárolását, a költségek, ráfordítások passzív időbeli elhatárolását és a halasztott eredményszemléletű bevételeket.

A mérlegben az eredményszemléletű bevételek passzív időbeli elhatárolása között a mérleg fordulónapja előtt a pénzügyi számvitelben elszámolt olyan eredményszemléletű bevételeket kell kimutatni, amelyek a mérleg fordulónapja utáni időszak eredményszemléletű bevételét képezik. Az eredményszemléletű bevételek passzív időbeli elhatárolása között kell kimutatni az Szt. 44. § (2) bekezdése szerinti támogatásokat is azzal, hogy azon az egységes rovatrend B16. Egyéb működési célú támogatások bevételei államháztartáson belülről és B65. Egyéb működési célú átvett pénzeszközök rovataihoz kapcsolódóan vezetett nyilvántartási számlákon nyilvántartott bevételeket kell érteni.

A mérlegben a költségek, ráfordítások passzív időbeli elhatárolása között a mérleg fordulónapja előtti időszakot terhelő olyan költségeket, ráfordításokat kell kimutatni, amelyek csak a mérleg fordulónapja utáni időszakban merülnek fel, kerülnek számlázásra.

27

IV.6. Az értékelési eljárásokat, módszereket alátámasztó bizonylatok köre

Az egyes mérlegtételek értékelésénél alkalmazott bizonylatok felsorolását, ezek kitöltési szabályait, a bizonylatok útját a Bizonylati szabályzat tartalmazza.

V. ZÁRÓ RENDELKEZÉS

A Jelen Szabályzat 2017. október 16-án lép hatályba, és ezzel egyidejűleg a 2015. szeptember 01. napján jóváhagyott Eszközök és források értékelési Szabályzat hatályát veszti.

A Vay Ádám Gimnázium, Mezőgazdasági Szakképző Iskola és Kollégium intézményénél az igazgatónak kell gondoskodni, hogy a Szabályzatban foglalt előírásokat az érintett munkatársak megismerjék, és annak tényét a Szabályzathoz csatolt íven aláírásukkal igazolják.

Jelen szabályzat aktualizálását valamennyi - e szabályzatot érintő - jogszabály módosítását követő 90 napon belül el kell végezni, melyet a gazdasági vezető előterjesztése alapján az igazgató hagy jóvá.

A szabályzat hatálya kiterjed a Vay Ádám Gimnázium, Mezőgazdasági Szakképző Iskola és Kollégium valamennyi dolgozójára.

A szabályzat tartalmát az intézmény vezetői kötelesek ismertetni a beosztott dolgozókkal, valamint részükre a szabályzat egy példányát hozzáférhetővé kell tenni.

Kelt: Baktalórántháza, 2017. október 16.

Jóváhagyja és hatályba lépteti:

Gerják József
igazgató

Leveleki Ildikó
gazdasági vezető